

„Sfintul Mitică Blajinu“
de Aurel Baranga
la Teatrul de Comedie
Regia : Valeriu Moisesu

STELA POPESCU (Adela)

M-a interesat dintotdeauna dramaturgia lui Aurel Baranga, pentru că personajele lui, chiar cele secundare, sînt bine scrise pentru actor. Îmi doresc să joc personaje adevărate, cu valențe pozitive, precise conturate, cum e această Adela Cosimbescu. Baranga se adresează în piesele lui publicului larg și cred că farsa satirică „Sfintul Mitică Blajinu” va avea o splendidă audiență.

Adela face parte din acea categorie de mici funcționari care fac o muncă de furnică, ducînd o viață onestă. Alături de Mitică, și-a văzut de treabă cîntit, ani de zile, punînd mai presus de toate datoria, cu o exemplară conștiință a răspunderii, fără să pretindă vreo răsplată și fără să viseze ascensiune socială. E firesc ca tocmai de ei să vrea să se debaraseze arivistii și impostorii !

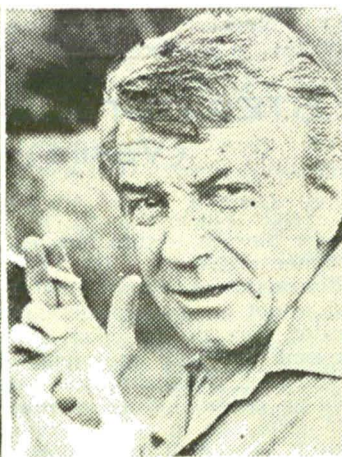
Nu e o regulă ca asemenea oameni să fie ștersi, lipsiți de personalitate, chiar dacă o tradiție literară a consacrat figura micului funcționar cenușiu. Intuiția „de zile mari” a lui Aurel Baranga tocmai aceasta e : că acești oameni pot avea și ei un orizont intelectual, pot fi dotați, pot avea strălucire. Adela e o femeie atît de deșteaptă încît e modestă ; mai degrabă se poate spune că a făcut eforturi să-și ascundă calitățile, ferindu-se „să iasă în față”. E un om spiritual, cu un deosebit simț al umorului ; cînd, forțată de împrejurări, plătește anumite polițe, atît pentru ea cît și pentru Mitică, o face punînd la cale o farsă enormă, de care se amuză ea însăși copios, și acoperind de ridicol șleahta parvenitilor și veleitarilor. Atît ca cît și Mitică sînt conștienți că incompetența reprezintă un pericol social, și de aceea refuză să se considere înfrînți și să-și lase munca de-o viață pe mîna unor neisprăviți.

Ceea ce mi se pare deosebit de frumos este că cei doi eroi se completează, tact, așa cum nemărturisit nutresc unul pentru celălalt un sentiment cald, înnobilit de decență și de o sfiiciune desigur desuetă, dar nu mai puțin înduioșătoare.

Îmi place foarte mult rolul și mă preocupă schimbarea bruscă de registru din actul doi, clasică „lovitură de teatru”, cînd Adela cea cuminte arborează masca femeii fatale, diabolice, spioană internațională cu alură de șefă de „gang” și vocabular poliglot de ghid de conversație. Trucul la care recurge — tot „jocul” e ideea ei — e cusută cu „ață albă”, pueril, potrivit regulilor farsei, și numai niște gogomanii cum sînt Cristea și acoliții lui se pot lăsa păcăliți. E greu de realizat, dar voi căuta s-o fac în spiritul și în datele lui Baranga, în modul cel mai limpede posibil.

CORNEL VULPE (Cristea)

Director într-o instituție importantă, Cristea e un demagog ajuns în funcție nu se știe prin ce mijloace, în nici un caz prin muncă ; prefăcătoria, lașitatea, oportunismul concură la împlinirea imaginii unui impostor periculos, pentru că are o mare capacitate de adaptare. Mă feresc să văd în el o caricatură ; știe să fie jovial, e versat în executarea piruetelor de atitudine, e lacom de toate bunurile și plăcerile vieții, acumulează obiecte de standing și-i scîlbește ochii urmărind-o pe „duo Boboc”... Toate acestea, servite de o gîndire elementară, în termeni binari : interesul lui — în opoziție cu restul lumii. Rolul a fost creat de Toma Caragiu în premiera absolută pe scena Teatrului „Bulandra”, iar la teatrul TV de Amza Pellea. Oricine intră pe coordonatele rolurilor create de ei o face cu multă grijă, cu un soi de sfiială. Totuși, teatrul merge înainte, aceasta e legea lui, și trebuie să avem curajul să ne așezăm pe umeri hlamida purtată de acești regi neincoronati ai artei, fiindcă oamenii au nevoie de teatru, atît spectatorii, cît și noi, cei care-l slujim.

Doresc să fac personajul într-un mod original, pe măsura posibilităților mele. În ceea ce privește spectacolul, acesta se înscrie în sfera realismului, iar toate elementele care-i atestă actualitatea nu fac decât să ne întărească în convingerea despre valoarea comediilor lui Baranga și despre rezistența lor peste timp. Pe de altă parte, mai simțim nevoia de a ne război cu prefăcuii și impostorii precum Cristea, Colibaș și comp. Îmi doaream de mult să lucrez cu regizorul Valeriu Moisesescu; faptul că și el a văzut în mine un cocchi-pier distribuindu-mă în spectacol mă obligă. Sper să nușesc.

JULIETA STRÎMBEANU (Frosa)

Autorul o numește simplu: Frosa, și nu simte nevoia să-i acorde și un nume „de familie”. Cine este Frosa? O femeie de la țară, venită la oraș să-și caute norocul. Bineînțeles, rol secundar, dar te pomești cu ea în scenă când nu te aștepți: versiunea contemporană a „subreței” aduce în comedie o altă tonalitate a umorului, dar și un reper de ordin moral, căci Frosa se orientează fără greș într-o lume destul de complicată pentru pregătirea ei. Intuiția și bunul-simț îi îngăduie să descifreze caracterele celor cu care lucrează și să se situeze instinctiv de partea binelui. Angajată în instituție odată cu Mitică Blajnu și cu Adela

Cosimbescu, îmbătrânește alături de ei, se consideră ca făcând parte din „familia” lor. Pentru ea, cei doi, dar mai ales Mitică, reprezintă imaginea omului adevărat.

El muncitoare, cinstită, micalită, supusă atit eit crede că e bine să fie; o femeie necăjită care speră la o viață mai bună. Idealul ei e să obțină o locuință „pe Magistrală”, o așteaptă de multă vreme, dar ori de câte ori îi vine rindul, e tăiată din capul listei și trecută la condă. Nu se revoltă, e pătită; comentează doar ceea ce i se întâmplă, și nu cu oricine, ci numai cu Mitică și cu Adela, de care se simte legată, îi respectă și din partea cărora speră să capete sprijin.

Mă gândesc la ea ca la un om care trăiește singur, cu „visul unui om înărunț” — așa cum spune, la un moment dat, Adela: visul de a se vedea „la casa ei”, „cu televizor”. Mă gândesc la ea ca la o femeie a cărei bucurie e să fie utilă, care caută să-și umple viața dăruindu-se cu candoare, întotdeauna binevoitoare, chiar și prin cel mai mic gest — toate astea fără a-și neglija deloc micile calcule prozaice și realiste, caracteristice condiției personajului. Înțelepciunea o face să se poarte în așa fel încit să nu deranjeze; observă tot ce se întâmplă în jurul ei, știe multe, e la curent cu totul. Experiența o face să fie circumspectă, totuși nu se intimidă în fața celor mari.

Sper să-i găsească Frosci acel viu și colorat umor care să-i atragă simpatia publicului și s-o facă totodată credibilă.

ȘTEFAN TAPALAGĂ (Vasile)

Vasile Vasile este un rol generos: îmi pare bine că lectura mea coincide cu viziunea regizorală a lui Valeriu Moiseșcu. Personajul pune probleme de compoziție, și aștept cu mare plăcere faza de „laborator”, care pentru actor e cea mai interesantă. După o sumedenie de „pozitivi” simpatici publicului, mă întâlnesc acum cu un personaj situat pe alte coordonate; în felul său, e și el „simpatice” — ceea ce îl face mult mai interesant de jucat decât personajele negative standard, de obicei antipatice!

Vasile Vasile e întruchiparea unui prototip dotat cu o nemaipomenită forță de supraviețuire: el trece aproape neatinș prin vremi și poate fi întâlnit, din păcate, și astăzi. „Părașutat” pe postul pe care-l ocupa, muncind conștiincios, Mitică Blajinu, Vasile Vasile știe că nu trebuie să-și bată capul cu probleme de serviciu. Abil, alunecos, cu un stil fals-bonom, el e convins că se va „deseura” și aici cum s-a „deseurat” în fiecare dintre nenumăratele posturi pe care le-a ocupat, zburînd de colo-colo ca fluturile din floare în floare, mereu cu surisul pe buze, mereu „în trecere”, abia sosit și pe punctul de a pleca. Nici măcar nu e nevoie să se prevaleze explicit de rudenția cu o „persoană însemnată” — cei care au interes să cultive relația sînt oricînd dispuși să-l favorizeze. Mă bucur că joc din nou într-o piesă a marelui nostru comedigraf contemporan și-mi amintesc cu nostalgie de spectacolele **Opinia publică** și **Interesul general**, în care am jucat alături de Radu Beligan, de Marcela Rusu, precum și de neuitații Toma Caragiu și Amza Pellea. „Recitesc” acum, în memorie, sugestiile, indicațiile autorului la spectacolul **Interesul general**, unde a semnat și regia; ținea la valoarea fiecărui cuvînt rostit pe scenă. Pe aceste coordonate și propulsați de fantezia comică a regizorului Valeriu Moiseșcu, întreaga distribuție ne pregătim pentru „concert”.

Maria MARIN

CARTEA

AURELIU MANEA.

„Spectacole imaginare”

Titlul cărții anterioare a regizorului Aureliu Manea — „Energile spectacolului” mi-am permis să-l parafralez astfel: Energile comunicării. Și iată că această combustie se dovedește ineptuabilă. Imaginarul este teritoriul în care autorul are de astă dată ambiția să proiecteze o adevărată integrală Shakespeare. În paranteză fie spus, directorii de teatre ar trebui să și-l dispute acerb pe acest atît de profund și original magician al scenei. O succesiune de incitante reverii intelectuale, rod al unei lecturi de rafinament metodologic, etalează o deosebită capacitate de sinteză și de generalizare, de vizualizare și, deopotrivă, de emoționare. Speculații filozofice, asociații surprinzătoare, observații psihologice extrem de fine vădese mobilite de spirit, dublată de o cultură temeinică, susținută și de un veritabil talent literar. Ambianța iluzoriilor montări este descrisă într-un bogat stil metaforic, de luxuriantă imagistică, iar considerațiile teoretice sînt punctate prin formulări aforistice. Nefiind defel interesat de efecte de suprafață, ci de magma de înțelepciune a creatorului care „filtrează” fiecare cuvînt prin înțelesul conceptului de joc”, regizorul-scriitor, la rîndul său, se raportează permanent la relația etic-estetică, la „jocul” dintre adevăr și poezie, vădînd atenție pentru mediu, pentru planul secund relevant, capabil să confere relief, personalitate prim-planului. Argumentele și le descoperă în literatură sau pictură, în muzică sau cinema. Evocă, invocă, dar și invită la polemică, într-o efervescentă aspirație creatoare. Setea de insolit, curajul, dar și erudiția acestui cîndva contestatar director de scenă, care, în urmă cu ani, șoca, oripila sau încînta prin spectacolele sale **à rebours**, cunoaște o nouă stare de manifestare, poate mai spectaculoasă ca oricînd. Rotunjimea de gînd, de viziune regizorală, provin dintr-o solidă și constantă atitudine de viață, dintr-o disimulată vocație de moralist.